

[Villemoes.]

at det ikke for mig har været nogen Overraskelse, at Divergenserne mellem Partierne maaske endda i Særdeleshed mellem mit Parti og den højtærede Socialminister har været saa store, at det har været umuligt i det andet høje Ting at faa mit Partis Tilslutning til den højtærede Ministers Forslag.

Forholdet mellem Mester og Lærling er et alvorligt Forhold. Jeg har selv været Lærling og har selv været Mester gennem mere end 30 Aar, og jeg har i denne Tid haft Lærlinge i min Forretning. Jeg har haft den Glæde, at mine gamle Elever har sat sig i Forbindelse med mig, naar der har været et eller andet, og det tror jeg glæder enhver Læremester, at han kan følge de unge Mennesker paa deres Livs senere Bane. Men dette kan naturligvis kun gøres under forholdsvist mindre Forhold, det er jo umuligt at praktisere det under meget større Forhold, paa Fabrikker o. s. v.

Det Lovforslag, som den højtærede Minister nu har forelagt for det høje Ting, er paa visse Punkter undergaaet fornøftige Ændringer, men jeg synes alligevel, at det er et saa vidtløftigt og indgribende Forslag, at hvis der ikke kan blive Tale om ret store Ændringer i det — og derom nærer jeg naturligvis paa saa sent et Stadium af Rigsdags-samlingen intet som helst Haab —, kan mit Parti og jeg ikke medvirke til Lovforslagets Ophøjelse til Lov. Men det er jo ogsaa underordnet, naar Socialdemokratiet har Det radikale Partis Stemmer til Gennemførelse af dette Lovforslag med dets store Indgreb i Privatlivet, om jeg saa maa sige. Jeg vil hævde, at de mange Udvalg, Tilsynsraadet paa de 13 Medlemmer, Fællesudvalget o. s. v., er et umaadelig stort Apparat, og jeg vil formene, at den højtærede Minister, som jeg i Parentes bemærket ved er en praktisk Mand — det har jeg set ved saa mange Lejligheder —, i høj Grad skyder over Maalet i dette Tilfælde.

En god Lovgivning for de unge maa ikke være saadan, at den virker i modsat Retning af den tiltænkte. Men hvis dette Lovforslag ophøjes til Lov, vil det blive nødvendigt for enhver Læremester at overveje, om han herefter kan forsvare at tage Lærlinge. Der bliver her lovgivet om saa mange Spørgsmaal, som tidligere i det væsentligste har været løst ad Frivillighedens Vej, uden at man kan sige, at der har været saa forfærdelig mange Udskejelser i den Tid, i hvilken vi, der sidder i denne Sal, har levet. Hvad der er sket for Aarhundredre siden, skal jeg se ganske bort fra.

Vi har en Lærlingelov, som optrækker visse Rammer, og gennem Aarene har Venstre erklæret, at vi var villige til at drøfte Ting, som man mente, det i det moderne Samfund af 1937 var nødvendigt at tage med; men vi nærer, som sagt, en overordentlig stor Ængstelse for, at en Lov som den, der her foreslaas, vil komme til at virke modsat sin Hensigt, skal komme til at virke saaledes, at de læresøgende kan faa Vanskelighed ved at opnaa Plads. Jeg nærer i og for sig slet ingen Tvivl om, at Udviklingen vil forme sig saadan. Jeg agter ikke at male noget overordentlig mærkt paa Væggen, for man kan jo leve sig ind i mangt og meget — det har vi ikke mindst maattet gøre i de senere Aaringer. Jeg kan ogsaa huske, at Købmænd og Haandværkere reagerede mod det Forslag, vi fik ophøjet til Lov den 6. Maj 1921, og undlod at tage Lærlinge, men vi inden for Erhvervsorganisationerne kunde paa dette Omraade saa nogenlunde holde vor Sti ren, saa at de enkelte, der reagerede, ikke blev velsete, og derfor har det kun været spredte Tilfælde, vi til Dato har set. Men nu har jeg i de sidste Dage faaet adskillige Beviser for, at herefter vil der være mange, som ligefrem ikke tør paatage sig det Ansvar, der bliver forbundet med at være Læremester, og jeg ved, at adskillige vil gaa over til en anden Form at drive deres Virksomheder paa. Og det tror jeg ikke er en god Ting. Jeg har ikke faaet Lejlighed til at læse det andet høje Tings Fortryk grundigt, men jeg har kigget noget af det igennem, og der faldt en Udtalelse derovre — jeg erindrer slet ikke, om det var fra Regeringsside eller fra Oppositionspartiernes Side — om, at det jo var saadan, at naar man antog en Lærling, stødte man ham Dagen efter Læretidens Udløb ud i Arbejdsløsheden. Og dette kan man jo undgaa, naar man ikke antager Lærlinge. Jeg vil imidlertid mene, at ud fra et almindeligt humant Synspunkt maa den faglige Uddannelse have Betydning, og vi har ogsaa tilstrækkelig mange arbejdsløse blandt de ikke-faguddannede. Jeg mener derfor, det er et meget alvorligt Spørgsmaal i det hele taget.

Jeg har ikke nogen som helst Bebrejdelse til den højtærede Minister, fordi han kommer med Lovforslaget til dette høje Ting i Dag den 5. Maj; det kan jeg ikke have alene af den Grund, at jeg har forstaaet, at det først er omkring den 24. April, man rigtig er kommet i Gang med Arbejdet i det andet høje Ting. Det er muligt, at Regeringspartiernes Repræsentanter bag Kulisserne har arbejdet energisk med Lovfor-